Ч. 223. Львів, середа, дня 5. (18. жовтня) 1905. Річник IX.

РУСЛАН

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор

За границею.

на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланих« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Державне сторонництво?

(×) Не лише в Угорщинї дійшло полїтичне пересиленє до крайного заострення і безвиглядного виходу, але також в Австрії починають полїтичні відносини щораз більше запутувати ся. Як давнїйше так і тепер впливають на хід полїтичних справ в Австрії межинародні відносини в Чехах і Моравії, а останними часами навіть відносини на Шлезку. Дотеперішні події в ческім соймі не віщують нїчого відрадного. Правительство приготовило для ческого сойму предлогу про виборчі курії, одначе ся предлога не вдоволяє анї Чехів анї Нїмців, особливож Нїмцї ремствують на правительство, що в тій предлозї не впроваджує права veto. Проголошений маршалком дневний порядок вторкового засїдання ческого сойму, на котрім він поставив між иншим нагле внесенє Подлїпного, Бакси і тов. про загальне право виборче, визвало з нїмецкого боку погрози, що они вівторок почнуть в соймі обструкцию. Бар. Ґавч переговорював в тій справі з послом Перґельтом, але чи повело ся ёму Нїмців відклонити від сеї погрози, покаже ся небавом.

Ще сумнїйші вигляди представляє моравский сойм, позаяк ческі відпоручники виступили з угодової комісиї, а нема сумнїву, що берненьскі події викличуть в соймі велике роздратованє і може там дійти знов до обструкциї ческой меншости.

Але також на Шлезку заснованє самостійної ческої семінариї учительскої з інтернатом в польскій Остраві розбудило між Нїмцями невдоволенє, з другого боку знов домаганє Нїмців, щоби в Опаві знесено польскі паралєльки в семінариї роздратувало Поляків.

Нема найменшого сумнїву, що на нїмецку обструкцию в ческім соймі відповіли би Чехи обструкциєю в осїнній сесиї державної ради. Супроти таких невідрадних виглядів починають ся в полїтичних кругах австрийских занимати питанєм — що дальше? і на те питанє одні бачать можливість ери абсолютизму, инші знов домагають ся основного перестрою полїтичних, народних і суспільних відносин в австрийских краях, а особливо рішучої розвязки национально-полїтичного питаня. В минувшій сесиї державної ради викликала певного рода зачудованє і вражінє промова д-ра Люеґера, котрий домагав ся рішучої розвязки відносин між Австриєю і Угорщиною і радикального перестрою Австриї.

Konservat. Korrespondenz, котра має звязи з впливовими консервативними кругами в Австриї, оповіщує д. 15. жовтня цїкаву статю п. з. Eine Reichspartei. Appel an Dr. Lueger«.

»Австрийске пересисенє, пише автор сеї статї, змагає очивидно до зворотної точки, котра мусить довести або до зірваня з конституцийним житєм або до нового перестрою внутрішньо-державних відносин. Першу евентуальність можна би обминути, наколиб найшла ся крішка особистість, котра зірвала ся з конвенциональними формами партийної полїтики і приневолила суперечні сили до зглядів на инші загальні інтереси. Чоловіком таким, котрий би се вспів зробити, є др. Люеґер, котрий в своїх дїлах проявив стілько рішучости і дїяльности, що ёму передовсїм треба признати спосібність і снагу вивести державу з розладу. Доси спиняв язиковий спір уладженє держави. Нїмецкі лїберали показали ся неспосібними до переведеня сеї задачі. Они мали велику більшість в державній радї і в многих соймах а вели в державі партийне володарство. За Таффого творили кріпку досить одноцїлу меншість, мали нераз участь в екзекутиві і переважають і нинї в державній радї, в котрій нема більшости. Одначе в нїякім положеню не уміли найти формулки, котра би розвязала а бодай злагодила язиковий спір. Розвязка сего спору, наколи не має бути переведена абсолютною силою, не може відбути ся без участи Нїмців. Позаяк лїберальні сторонництва показали ся неспосібними до сего, то повинні пробу сю відбути антилїберальні сторонництва, а між тими є міродатним живлом християньскі социяли.

Їх провідник, др. Люеґер, зумів се сторонництво видвигнути на чільне становище в долїшній Австриї. Коли тим не схоче заспокоїти свого честилюбства, то повинен ужити своєї незужитої творчої сили до витвореня державного сторонництва, з котрим злучилиб ся всї однодушні живла посеред ненїмецких народів, а особливо ширші робітничі верстви. Основу до сего можна підготовити розвязкою национального питаня, котра обминула би похибки лїберальних Нїмців. Др. Люеґер видав ся у високій мірі до того призначеним, позаяк він не виріс на властивім боєвищу і длятого зумів би взнести ся до безстороннїйшого розуміня справ, як нїмецкі земляки. Коли др. Люеґер сего доси не робив, то кермував ся він партийно-тактичними понуками. Тепер же як показує і останний вибір доповнюючий, єго сторонництво так скріпило ся, що він не потребує оглядати ся на взаводи як раз тих фракций, котрі виступають яко найбільш нетерпимі на нїмецкім боцї. Потреба лише відваги, а вплив гіпернациональної фрази і єї прилюдних апостолів буде зломаний а на сю відвагу зуміє здобути ся лише один Люеґер поміж популярними полїтиками.

Наколи отже схоче дальше послужити вітчинї, то не повинен вагати ся, щоби з відповідними живлами инших наро-

---

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевич і його творчість.

(Дальше).

Поважне місце у тих «поезиях«[1]) займають того рода вірші, як: «Нашимъ ни теплымъ ни студенымъ»[2]), «Измѣнникамъ»[3]), «Отчаяніе[4]»), «Лжепророкамъ»[5]) і т. п. Се є прямо куріозні приміри (особливо „Измѣнникамъ“ із своїми скорпіонами, громами, адом etc.) безсильно їдкої лайки, якою Гушалевич обкинув представителїв українського напряму.

З віршів полїтичного характеру цїкаві ще: «Славянская кровь»[6]), «Славянскій глаголъ»[7]), «Славянская хоругвъ»[8]), де Гушалевич розвиває ширше гадку, котру він підносить відай уже несьміло у »Введенію« до своїх поезий 1852. р. Під той могутний славяньский (себто панруський) прапор бажав би він зєднати усїх Славян:

«И чудный голосъ воскресенья
Прошчится межь Славянъ семьей,
Обновлятся краи, селенья
Родимой мислію одной;
И всѣхъ сердецъ одни біенья
Воспоютъ жизни одни пѣнья,
Кои вдохнули имъ любовь:
Славянскій духъ, славянска кровь»[10]).

Та побіч сього не кидає Гушалевич і своєї давної «любови» до галицькои Руси. Він береть ся ще раз до написання галицького гимну. А се не удає ся йому вже. Його муза замотана вже вадто в пута мертвоти і новий гимн, яким він хоче надїлити Русь — себто наслїдування з Гетого «Гдѣ Русь живетъ»[11]) не має вже тої сили і тої сьвіжости, що попередні. Гушалевич пережив ся. Галицька суспільність, у котрій відбили ся тепер могутні Драгоманівські кличі, стала глядїти більше критичним оком на тії етеричні ідеяли, які навіяв Гушалевичови 1848. р. (тим більше в формі, в якій подавав їх Гушалевич, котрий давно перестав їм служити в своїй душі) — вони приблїдли в її очах. Що із поезий Гушалевича закорінило ся вже серед Галичан, тоє полишило ся незмінене, бо все таки новий напрям не зніс зівсїм колишнїх ідеалів, тільки скрихталїзував їх виразнїйше, але нові Гушалевичові пісні натрафляють тепер на перепони — ту і там підносять ся голоси, що називають тії поезиї перестарілими і „ретроґрадними“.

Отсе відай була одна із головних, безпосередних причин, длячого Гушалевич згадує в своїх „Поэзіях“ 1879. р. тільки разів про «клеветників» і накидаєть ся з такою заїлостю на український рух в Галичинї — сеж був справдїшнїй його ворог, що відбирав йому популярність.

Варті згадки ще дві довші поеми в тій збірцї: «Три подвиги»[12]) і «Панщизняки»[13]).

У першій, дуже нездарно віршованій казцї — чи там полїтичній алеґориї, як хоче сього сам Гушалевич в ославленій своїй автокритицї, поміщеній у д-ра Франка — цїкаве закінченнє:

«О вы, минуты восторжены,
. . . . . .
Когда самъ царъ освободитель
Могущественною рукой,
Свободы первый возвѣститель,
Побѣдоносну Русь на бой
Повелъ . . . . . .
Тогда презріна наша муза,
Гонена і презріна тутъ,
Въ любви родинного союза
Припомнула свой родний звукъ....
Вы богатыры, вы соколы,
Вы незабвенныи сыны
Святои Руси — и страдали
И вмѣстѣ тѣшились якъ вы —

дностий найшов підвалини, на котрих би можна витворити державне сторонництво. Наколи др. Люеґер з питомим ему розмахом і дїяльностю возьме ся до дїла, тодї можна буде до него приложити слова Данила Іранього: Я повитав би сего другим основником Австриї, хто зумів си мирним способом розвязати национальне питанє.»

З дневникарского обовязку подали ми в цїлости сей, на всякий спосіб, знаменний голос з консервативних кругів

З краєвих соймів.

Вчера отворено сойми в Шлезку, Моравії і Тиролю. Шлеский сойм в Опаві став ареною явного домаганя Славян за рівноправностию з Нїмцями. Та вже підчас промови маршалка зібрані на ґалєриї социяльні демократи і чеські народні социялїсти почали підносити оклики за загальним голосованєм і співати робітничі пісні та кидати на салю летні листки. Маршалок упоминав ґалєрию о спокій, а відтак казав єї опорожнити. По нїмецкій промові президента краю бар. Гайнольда, пос. Міхейда запротестував именем славяньских послів против сего, що президент краєвого правительства не ужив в своїй промові також ческої і польскої мови, а тілько виключно нїмецку. На се Гайнольд відповів, що нема засадничої перешкоди в уживаню одної з трех краєвих мов, однак він держав ся тілько утертого в соймі звичаю, виголошуючи свою промову тілько по нїмецки. Між внесенями були також в справі загального голосованя і розділу Австриї від Угорщини.

В Бернї моравскім знов виступили Чехи в сей спосіб, що зараз на початку мови маршалка і намісника стали переривати окликами, щоби наперед промовляли по чески. Намісник ґр. Зєротін відповів, що преціньговорить і по чески, однак є се актом чемности супротив більшости, що промовляє ся найперше в єї мові. По доконаню формальностий внесено богато інтерпеляций та внесень, між якими находять ся в справі загального голосованя, яке окрема комісия має опрацювати до 14 днїв і предложити соймовя, а сойм до того часу не має відбувати плєнарних засїдань, дальше внесенє о подїл сойму і краєвого видїлу на дві национальні курії і нагле внесенє о удержавленє міскої полїциї в Бернї.

Вкінци в Інсбруку отворено тирольский сойм без визначнїйших якихсь пригод.

В Празї відбули нїмецкі посли вчера збори, на яких всїма голосами против голосів всенїмецких послів, ухвалено на разї зрезиґнувати з обструкциї в ческім соймі.

„Народна Торговля“.

На загальних зборах. які відбудуть ся дня 1. падолиста с. р. виступить Управляючий Совіт „Народної Торговлї“ з осьяким справозданєм з дїяльности за рік адмінїстрацийний 1904/5 т. є за час від 1. липня 1904 до 30. червня 1905, в рефератї п. Івана Чернявского:

Про загальний розвій товариства в минувшім роцї адм. свідчать слїдуючі дані:

Маєток товариства піднїс ся в тім роцї адм. з квоти 143.406·58 К до квоти 145.711·53 К — отже о квоту 2.304·95 К і складав ся з удїлів, котрі виносять квоту 109.670·54 К, з фонду резервового висоти 33.198·73 К і резерви товаровоїв квоті 2.842·26 К.

Вкладки на книжочки виносили з кінцем року 808.083·68 К і зросли в порівнаню з попереднім роком о 40.483·90 К. З повисшого слїдує, що відношенє власного майна до чужого представляє ся як 1 : 5·5. Вартість камениць, по відтягненю довгів гіпотечних, виносить 329.569·20 К і сей без жадного ризика уміщений капітал представляє поважну забезпеку для вкладок.

Число членів 1061 з року попереднього зросло о нових 13 членів так, що з кінцем року адм. виносило число членів 1074. Рух в тім напрямі представляє ся так: Нових членів приступило 34 з квотою удїлів на 5.024 К, давнїйші члени доплатили до своїх удїлів квоту 1.416·45 К, разом вилинуло на удїли 6.440·45 К — виступило членів 21 (з того 10 умерло) і ті вибрали удїли свої на квоту 1.224.32 К. — Кромі того виплачено часть удїлів до ч. 1246, 1015, 1328 трем особам на квоту 1.300 К (ті не перестали бути членами, бо часть удїлів полишили дальше, але більших квот потребували на закупно недвижимостий), так, що з удїлів убула квота 8.525·32 К — і через те, хотяй число членів зросло о 13, квота удїлів упала в порівнаню в роком попереднім о 2.082·87 К і виносила з кінцем року адм. 109.670·54 К.

Персонал службовий »Народної Торговлї« складав ся з 30. червня 1905 р.: з двох директорів, інспектора складів, бухгальтера, кореспондента, заступника секретаря, помічника бухгальтериї, практиканта бухгальтериї, контиста і возьного при головнім зарядї, з двох аґентів подорожуючих в віддїлї посередництв, магазинєра при головнім магазинї, та 14 начальників складів, 2 начальниць, 14 касиєрок, 9 помічників і 52 практикантів при складах філїяльних — разом 104 осіб.

Цїлий торговельний персонал, занятий в адмінїстрациї складів „Народної Торговлї“ з виїмкою двох членів вийшов з учеників товариства.

Від початку заснованя товариства принято на практику 326 учеників, з тих в послїднім роцї було в чинній службі товариства 95 осіб, а 25 отворили свої торговлї. В послїднім роцї отворили свою торговлю пп. Свищ і Іванець в Надвірній.

З практикантів торговельних виписано від основання товариства на помічників 137, в послїднім роцї адм. 7, з тих задержано в службі 4 — двох відійшло до війска, а один дістав місце в иншій рускій торговельній інституциї.

Що до обороту крамниць, то в тім роцї адм. було в купецких зносинах з Торговлею 801 крамниць, котрі побрали товару на 401.490·63 К і дістали опусту 49.405·48 К.

В порівнаню з роком попереднім побирало крамниць більше о 69, і побрало товару більше на 16.632·22 К, а дістало опусту більше о 5.138·29 К.

Вже з сего зіставленя оказуєсь певний поступ на поли праці товариства з крамницями, а що в тім напрямі дїлано відповідаючи рішеням послїдних загальних зборів як слїдує: Передовсїм возьмім на увагу зібраний материял дотично крамниць. З сего оказуєсь, що на близько 2000 крамниць ледво кількасот і то розкинених в рїжних повітах дає своїм веденєм доказ, що розуміє своє купецке дїло. Прочі продають і торгують доти, доки не роздадуть вложеного капіталу на кредит (притім не записують навіть котрого дня і який товар дано на кредит, а через те виходять часті колїзиї з дебіторами — запереченя, а в браку доказового материялу претенсиї ті по більшій части яко нестягальні пропадають) — почім лишають ся самі з довгами з титулу побраних у гуртівників товарів на кредит, котрих виплатити не суть в силї, товару не мають за що купити і упадають, родячи другі крамниці, ведені тою самою системою.

Ледво кількадесять крамниць есть в силї зладити самостійно замкненє рахункове. Річ певна, що орґанізация такого материялу представляє непоборимі трудности. Вихідною точкою з сего положеня постарати ся передовсїм о крамниці належито ведені, а при нагодї основуваня їх стосувати статут загальнїйший, призначений для спілок господарских взагалї. (Книжочка Просьвіти ч. 293 »Про нові спілки господарскі«)

Крамниці спілкові мали би бути закладані там, де до тепер крамниці нема, або де крамниця істнуюча хилить ся до упадку.

Средством аґітацийним за такими крамницями були би: публїкациї в часописях, відчити і віча.

Принявши сю засаду — старав ся Совіт о виконанє єї хоть в части, а результатом старань є видана накладом товариства, написана п. Петрушевичом, урядником товариства, книжочка: »Як заводити крамниці спілкові систему Рочдель«, ряд статей в часописях, обіжники видані до начальників, поучаючі о важности справи крамничної і о важности належитого приготовленя до купецкого дїла так персоналю торговельного, як і зголошуючих ся на практику крамничну учеників.

При тім не занехала управа товариства і живим словом аґітувати за основуванєм крамниць спілкових, а відчити п. Петрушевича, висланого з рамени товариства в Станиславові, Камінцї струмиловій і Збаражи збудили живе заінтересованє.

На нарадї крамарів в Збаражи піднесено справу експорту яєць, а орґанізатори того повіту віднесли ся до нашого товариства з запитанєм, чи би товариство не схотїло тою справою заняти ся.

Зваживши, що повіт сей уходить за один з найлїпше зорґанізованих, та що після засягнених інформацій у крамарів і по селах велике число покладків з сего повіту вивозять — постановило товариство наше зробити пробу.

В тій цїли заложено в Шельпаках, за порозумінєм і згодою О. Голїнатого, котрий не щадив і пізнїйше свого труду в розпочатій акциї, так сказати би експортову стацию. Приготовлено ту місце на склад і пакованє зарівно покладків, як і дощок і гиблївок, поучено людей, як скуповувати покладки і сортувати після величини, свіжости і ґатунку, як пакувати і переховувати.

Коли закуплено в дальшій акциї скринки і запевнено собі місце збуту — приступлено до закупна покладків. Та ту зараз оказали ся трудности. Покладків було за мало, щоби в короткім часї зібрати ваґон, а і ті були переважно малі і брудні, за якими попиту нема і грубо вище платять ся, а в додатку конкуренти під-

---

Царя и васъ мы обожали —
Славянъ и наша гордость — вы!

Оттут высказав Гушалевич, як не можна уже яснійше свої бажання та свої симпатиї.

З нагоди росийско-турецкої війни 1877—78 сипле він цареви-освободителеви і самодержавній Росиї панеґірик та заявляє своє почутє єдности із тою Росиєю. Що більше, він посуваєть ся до такого пониженя, що валяєть ся прямо у стіп того царя і кличе, що він його обожає..... Ми розуміємо тоє „обажанне“. Гушалевич бачив, що він пережив ся уже для галицької суспільности, що його муза „гонена и презрѣна тутъ“ — про те кидаєть ся в обіймиРосиї і надієть ся за се від неї принайменьше признання, коли не нагороди.

Але ту покмітив »хитрий Малорос«, що таки переборщив. Симпатия для Росиї — своєю дорогою; але добра посада катехити при австрийській ґімназиї — то знова иньша річ. Проте, щоби був »і вовк ситий і коза цїла«, робить Гушалевич на раз що найменьше..... цїкавий звороті, не зважаючи на нїяку льоґіку в поступованню, рецитує панеґірик і Австриї:

„Тебе привѣтствуетъ сердечно
Тожь наша муза, над Босной,
Надъ Дриной, Савой быстротечной —
Орелъ Австріи — всей душой“
і т. д.[14]).

(Дальше буде).

---

[1]) Усїх віршів поміщено ту 39. На кінци находить ся: »Подгоряне. Мелодрама въ 3-хъ дѣйствіяхъ«.
[2]) Поезіи 1879 9—12.
[3]) Ibid. стор. 12—15.
[4]) Ibid. стор. 17—19.
[5]) Ibid. стор. 19—20.
[6]) Ibid. стор. 73—75.
[7]) Ibid. стор. 76—77.
[8]) Ibid. стор. 77—79.
[9]) Ibid. стор. 75. Мимоволї насуваєть ся гадка, чи Гушалевич не мав претенсиї, щоби тії вірші стали... всеславянськими гимнами.
[10]) Ibid. стор. 7.
[11]) Ibid. стор. 106—137.
[12]) Ibid. стор. 137—194.
[13]) Ibid. стор. 136—137.
[14]) Ibid. стор. 137.

несли цїну і робили всякі трудности, а свої люди, не понимаючи ваги наміреного інтересу, також старали ся визискати ситуацию. Остаточно вислано 60 скринок яєць і страчено на них квоту 1.239·91 К, як се в білянсї увиднене. Мимо сеї страти постановив Совіт справи експорту не спускати з ока і при догіднїйших условіях вести єю дальше.

(Конець буде).

Полїтичні вісти.

З Відня телеґрафують, що вчера по полудни відбула ся спільна мінїстерска нарада під проводом ґр. Ґолуховского в справі цловоторговельних трактатів. В нарадї взяли удїл оба президенти мінїстрів і ресортові мінїстри. Нарада тревала три години. Бар. Феєрварі і мінїстер Вереш остануть правдоподібно єще нинї у Відни. Угорске кореспонденцийне бюро доносить, що реактивованє кабінету Феєрварого є доконаним фактом, однакож відручне письмо короля появить ся доперва пізнїйше. Дальше доносять з Будапешту приватно, що дня 19. грудня сойм стане знов відрочений а вибори нові відбудуть ся доперва аж під конець лїта, бо правительство хоче перевести широку пропаґанду в користь своєї проґрами головно на точцї виборчої реформи.

Ратифікацию мира оголошує „СПетрб. Днєвнік“, оповіщаючи, що він входить в житє з днем 15. жовтня і має бути небавом оголошений урядово. З Токіо надходять вісти, що мінїстер війни в розказї до армії заборонив всякого критикованя услівій мира з нагоди єго ратифікациї, бо заключенє мира і віповідженє війни є виключною прероґативою мікада. Як зачувати, вислано також розкази до головної кватири в Манджуриї, щоби війска покинули свої становиска. Цїлковите опорожненє Манджуриї має наступити в протягу шести місяцїв. — Бар. Комура вернув до Токіо і на двірци повитали єго тілько урядники, а улиць стерегло війско і жандармерия. Мікадо приняв бар. Комуру на окремій авдиєнциї і вручив єму письмо, що містить признанє за старанє коло заключеня вдоволяючого мира.

В справі роздїлу Унїї між Швециєю а Норвеґією оба парлямент приняли без дискусиї правительственне предложенє на єї розрив. Відтак принято ухвалу в справі зміни фляґ і знаків. Норвеский штортінґ ухвалив надто монархічну форму правительства і звернув ся до шведского короля Оскара, щоби позволив одному зі своїх синів засїсти на норвескім престолї. Afton Bladet доносить, що нинї сподївають ся відмовної відповіди короля Оскара; в такім разї Норвезцї звернуть ся до кн. Кароля даньского.

Новинки.

— **Калєндар**. В середу: руско-кат.: Харитини муч.; римо-кат.: Луки еван. — В четвер: руско-кат.: Томи апост.; римо-кат.: Петра з Алькан

— **З Мшани** коло Львова доносять нам: Завдяки материяльній помочи адв. д ра Федака зі Львова засновано в нашім селї пожарну філїю львівского «Сокола». Послїдної недїлї відбув ся у нас пожарний курс, який перевели два делєґати «Сокола» зі Львова. По теоретичних викладах про пожарництво в читальняній салї, зробили делєґати практичні вправи з сикавкою і рядову муштру. В курсї взяло участь доволї много селян, бо Мшана звісна яко добре зорґанїзоване село. Є тут кілька селяньских крамниць, Читальня «Просьвіти», позичкова каса, «Сокіл» і зсип збіжа. Великі заслуги около розвитку економічного і просьвітного в нашім селї положив наш парох Всч. о. Л. Сїчиньский і в тім напрямі дальше трудить ся, за що парохіяни є щиро вдячні. — *Читальник.*

— **Вечерницї з танцями у Львові**. В суботу дня 21. с. м. відбудуть ся заходом тов. „Руска Бесїда“ у Львові вечерницї з танцями у власних комнатах. Вступ від особи 1 К, для пп. академиків 50 с. Початок о 9. год. вечером. — *Видїл.*

— **Поклик до загалу україньских дївчат**. «В єдности сила»; сими словами зачинаємо свій зазив взиваючи загал україньских дївчат на жіноче віче, котре устроює «Кружок україньских дївчат» у Львові дня 2. падолиста 1905. р. в справі орґанїзациї жіноцтва а іменно в справі основаня філїй товариства по провінциональних селах і містах і в справі потреби основаня жіночих ґімназий по більших осередках нашого краю.

Приспособлюючись до здїйсненя першого та горячого бажаня товариства попрацював видїл перед фериями над зміною доси обовязуючого статута, котрий права на основуванє філїй не давав, та змінений після вимогів статут предложив 14. мая надзвичайним загальним зборам, котрі одноголосно за зміною заявили ся і з одушевленєм думку основуваня філїй повитали. Відтак змінений статут предложено ц. к. намісництву до затвердженя і нинї з позволенєм в руках на здїйсненє нашої мрії звертаємо ся радісно до загалу україньских дївчат з зазивом, щоб сею справою заінтересувались та помогли нам в осягненю великої і гарної цїли. А задача ся — се злука загалу україньских дївчат без огляду на стан і клясу, без огляду на ровень образованя і інтелїґенциї в одну велику й могучу цїлий край обнимаючу орґанїзацию... бо «в єдности сила!» А нам як раз брак сеї єдности, брак нам орґанїзациї, через що не можемо статись сильними, не можемо станути на ровени, на якім стоїть жіноцтво инших культурних країв. А про вагу сьвідомого високо культурно стоячого жіноцтва хиба не тут місце доказувати. Ми зазначимо лиш, що коли жіноцтво всїх инших культурних країв творить сильні великі орґанїзациї, боре ся сьміло за свої права і за права свого народу, коли воно образованєм своїм дорівнує днесь мужчинї — то наше руске жіноцтво з виїмком малої лише горстки остає все єще далеко позаду. Воно не відчуває чи відчути не хоче потреби висшого образованя, орґанїзациї, злуки, котра конче потрібна, щоб щось актуального здїлати, щоб жаданям своїм надати сили й поваги.

Руске жіноцтво жиє єще «блаженним житєм» наших бабок і прабабок, забуваючи о сїм, що сьвіт йде все наперед. Дивна байдужність і апатия на все, що кругом дїє ся, що не дотикає єго „я“ — се безінтересне. Є вправдї троха товариств жіночих, котрі орґанїзують жіноцтво, але се крапля в морю а при тім і в всїх товариствах дїлають найчастїйше лише одиницї, а знову же товариства поодинокі не лучить нїчого спільного; вони живуть житєм еґоїста, кожде для себе і про себе.

Ясна річ, що праця поодиноких товариств кождого на свою руку не може бути інтензивною. Лише тїсна злука поодиноких товариств в оден суцїльний орґанїзм, котрого поодинокі части оставали би під безперервним і безпосередним впливом одного осередка і впливали би взаїмно на себе, та котрий кермував би ся у всїх частях однаковими ідейними спонуками, причім надзір верховної орґанїзациї не дали би льокальним кружкам заснїтитись, але противно, дали би тривку безперервність їх розвоєви, лише така злука може бути запорукою систематичної працї та лиш при такій орґанїзациї може вона обняти найширші круги нашого жіноцтва, даючи їм можливість сповняти своє народне завданє... всесторонного осьвідомленя і еманципациї міщаньского та селяньского жіноцтва; поважного і серйозного домаганя прав жіночих, котрі зрівнали би єї з мужчиною.

Ось і в сїй то цїли скликуємо наше віче і просимо о участь всїх україньских дївчат так членів як і нечленів, делєґаток всїх істнуючих товариств україньских дївчат і товариств жіночих, репрезентанток жіноцтва сельского і міщаньского та взагалї всїх, хто лише схоче сею справою заінтересуватись.

Програма віча та близші інформациї будуть в короткім часї оголошені в часописях — За Видїл: *Северина Данилевич*, голова

— **П. Нєвядомский проти п-ни Крушельницкої**. З міста пишуть нам: В числї 475 Słow-a polsk-ого з дня 12. жовтня появила ся критика п. Нєвядомского про концерт знаної рускої співачки п. Сальомеї Крушельницкої. Перші слова, котрі впадають читачеви в очи се: «Salomea Kruszelnicka nasza Bellincioni». Не знаю на якій підставі виробив п. Нєвядомский Полякам привілей називати єї «nasza» і що значать ті єго загадочні слова: „Powiedzieć ruska Bellincioni źle, powiedzieć polska także niedobrze, niechaj więc będzie nasza“ наколи п. Крушельницка єсть родовитою Русинкою і до рускої народности явно признає ся. Вкінци вже через то що єсть Крушельницкою, не потребує жадного порівнуваня з Bellincioni. Але перейдїм до річи властивої. Сама критика, як і всї попередні п. Нєвядомского о нашій співачцї є на жаль писана тенденцийно. Я переконаний, що п. Нєвядомский досконало потрафив оцїнити голос такої співачки, однак се, що п. Крушельницка є Русинкою а не Полькою, було причиною, що рецензент був змушений писати против свого переконаня. Ми знаємо прецїнь, з яким нечуваним поводженєм співає та руска Bellincioni в Італїї і в Варшаві, і сягає по лаврові вінцї сьвітової слави в найвисших сферах музикальних, котрі що до єї голосу нїчого закинути не можуть. (Розуміє ся що тодї п. Крушельницка фіґурує в львівских польских часописях яко «nasza rodaczka»). А ту виступає п. Нєвядомский і відкриває нам незнані за границею блуди в голосї п. Крушельницкої, і се подає яко причину єї неповодженя у Львові. Кождий, навіть сам рецензент, мусить признати, що під зглядом музикальности Галичина (особливо Львів) не може іти в порівнаню з Італїєю. Отже фальшивою є подана п. Нєвядомским причина мнимого неповодженя, а я вважаю головно причиною неприхильного становиска польскої критики радше за малу музичну культуру львівских музичних кругів, передовсїм пусту ненависть тутешних Поляків зглядом співачки Русинки. *В.*

— **Карамболь елєктричних трамваїв** лучив ся в недїлю вечером у Львові на ул. Коперника. Віз ч. 34 мимо загальмованя почав від жандармериї сунути ся в долину по мокрих шинах з незвичайною скоростию. Кондуктор скочив скоро до задної гальми і здержав віз коло ул. Вроновскої. Тимчасом надбіг другий віз трамваю з гори, котрий також ховзав ся по мокрих шинах і ударив о стоячий віз ч. 34. На щастє конструкция возів була кріпка і скінчило ся на потрясеню возів. При тім одна з пань, що їхала другим возом, ударила головою о шибу воза і поранила ся в лице і ніс. Мужчини, котрі їхали тим другим возом, поводили ся прямо брутально супроти пань в небезпечній хвилї. Розпихаючи панї, вискакували з воза один по другім, а жадному на думку не прийшло, що тим чином збільшали небезпеченьство чужого житя.

— **Перше україньске віче в Петербурзї**. Дня 11 с. м. відбуло ся в Петербурзї віче росийских Українцїв при участи поверх 2.000 осіб. По промовах кількох референтів і многих бесїдників, які представили історичний розвиток україньскої ідеї, ухвалено отсї резолюциї: »Ми, Українцї, зібрані на першім україньскім вічу в Петербурзї 28. (стар. стилю) вересня 1905 р. рішили: З огляду на се, що уживанє рідної мови у всїх державних і суспільних інституциях єсть одним із найважнїйших способів культурного і економічного розвитку нациї; з огляду на се, що Україна, як национальна одиниця, визначує ся єще цїлим рядом инших социяльно-економічних прикмет; з огляду на се, що при істнуючім режімі не можна числити на нїяку обезпеку национальних прав, — жадаємо: 1) скликаня конституанти на основах загального, рівного, безпосередного і тайного голосованя; 2) автономії України на широких демократично-федеративних основах. — На тім віче замкнено.

— **Пожарний „Сокіл“ в Білинцї малій**, самбірского повіта, засновано на статутї львівского „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

— **Вінчанє** п. Никифора Даниша, професора ґімназиї в Бучачи, з п-ною Мартою, донькою Кирила Окуневского, аптикара в Кіцмани, відбуде ся дня 31. жовтня с. р. в місцевій греко-кат. церкві.

— **Вибух ацетилєну в Стрию**. Вчера вечером по 8. год. вибух в машинї ацетилєн за віденьскою каварнею в Стрию. Настав страшний гук а від потрясеня воздуху вилетїли всї задні шиби в каварнї, в податковім урядї і в „Народнім Домі“. Машина до виробу ацетилєну розлетїла ся в куснї, а хлопець обслугуючий машину потерпів тяжкі рани. Жовнїр, котрий стояв недалеко на сторожи, перевернув ся під напором потрясеного воздуху, а потім вистрілив двічи на алярм. Але вже гук вибуху заалярмував цїле місто. На місце випадку прибула полїция, жандармерия і пожарна сторожа. Раненого хлопця відвезено до шпиталю. Більше не було кого ратувати. З ацетилєнової машини і шопи, що стояли в серединї огорода за каварнею, не остало нї слїду.

— **Дрібні вісти**. В Боґумінї арештовано 17-лїтного жидика Хаіма Кляйнфельда, писара у адвок. др. Рірберґа в Бурштинї, за крадїж др. Рірберґови 765 К. При арештованім найдено 728 К. — Вчера в ночи наслїдком нервового подразненя скочила з балькона I. поверха 41-лїтна Мария Дузякова, жінка возьного полїтехнїки у Львові, і померла небавом наслїдком потовченя. — Перед місяцем ударила филя Тихого океану на хіньский остров Чумін і на берег коло хіньского міста Путон і змела острова 15.000 людий, а на березї затопила поверх 6.000 осіб.

Телєґрами

з дня 17. жовтня 1905.

Стрий. На стациї Новий Заґуж наїхав нинї в ночи о 12. год. тягаровий поїзд на особовий ч. 1211 зі Стрия. При вози поторощечі а кілька вискочило із шин. Кілька осіб є лекше ранених, а одна тяжше. Кондуктор Ґрубский тяжко ранений в голову.

Париж. Прибув ту болгарский князь Фердинанд.

Штокгольм. Обі палати парляменту приняли без дискусиї правительственну предлогу в справі зірваня унїї з Норвеґією. Опісля ухвалено зміни державних відзнак і фляґ.

Християнія. Afton Bladet доносить, що нинї надїють ся відмовної відповіди короля Оскара

на пропозицию вибору одного з Бернадоттих королем Норвегії. В такім случаю Норвегія зверне ся в тій справі до даньского князя Кароля.

Петербург. Державну думу скличе цар на день 27. сїчня 1906.

На приказ царя вичеркнено з армії вел. кн. Кирила Володимировича, котрий оженив ся проти волї царя.

Галицкий сойм.

На початку засїданя, яке розпочало ся перед 11. годиною відчитано кілька петиций а відтак внесеня та інтерпеляциї. Між інтерпеляциями були пос. Олесницкого в справі зміни виборчої ординациї громадскої і повітової в дусї загального права голосованя; дальше в справі надужить товмацкого старости при виборах V курії в Тисьменицї. Пос. Стапіньский інтерпелює в справі дорогової господарки львівского повітового виділу, о знесенє екзамінацийних такс у львівскій політехніці та о допущенє учениць виховуючого заведеня ім. Лєнартовича в Станиславові до складаня матури в державній гімназиї.

Відтак з дневного порядку пос. Стояловский мотивує потребу промислового суду в Бялій; відтак пос. Лєо підпирав ухваленє дорожняних додатків для людового учительства в Кракові; дальше пос. Ґнєвош підпирав подібне внесенє дотично автономічних урядників, щоби іменно краєвий виділ через повітові виділи провірив їх материяльні і родинні та службові відносини і в табеляричнім зіставленю предложив се соймови на найблизшій сесиї.

Пос. Олесницкий мотивує в довшій, знаменитій промові потребу основаня рускої гімназиї в Бережанах. Відтак бесїдник предкладає друге внесенє, загальної цїхи, в справі зміни постанов закона з 22. червня 1867 р. і 31. мая 1871 р. в тім напрямі, щоби в Галичинї так руска як і польска мова була викладовою у всїх середних школах. Промова зробила очивидячки сильне вражінє в цїлій палаті, а рускі посли нагородили зї оплесками. Вкінци пос. Олесницкий вніс, щоби візвати правительство до безпроволочного приступленя до будови рускої гімназиї в Тернополи. — Всї ті внесеня відіслано до дотичних комісий.

По ухваленю кількох законів, позволяючих поодиноким громадам на побиранє мита, приступлено до дискусиї над управильненєм почтових пересилок з Америки до Галичини. Комісия банкова, яка розслїджувала сю справу, стверджує через свого референта, що до Галичини приходить коло 20,000.000 корон річно. Не тілько, що оплата за перекази від такої суми, пересиланої зглядно малими пайками є за дорога, але в послїднім часї стверджено також крадїжи мішків з американьскими листами, в яких дуже часто находять ся залучені банкноти. Тому комісия вносить, щоби поручити краєвому виділови розслїдженє справи заведеня переказового обороту межи Союзними Станами Америки а Галичиною за посередництвом краєвого банку і Гал. Щадниці, а рівночасно постарати ся о зниженє порта.

Опісля наступила дискусия в справі судових провізорий і покутного писарства, в якій забирали голос пос. Стапіньский, а боронив краєвого судівництва пос. Лазарский, на що єму пос. Стапіньский відповів, що не атакував судівництво, а підносив поодинокі конкретні випадки надужить і неточности власне в сїй цїли, щоби удержати наше судівництво на тім високім уровіни, на якій оно повинно находити ся.

Год. ½2-ої, — засїданє треває дальше.

Лев Лопатинський.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1 актї, опрацьована після нїмецкого.

Цїна 40 сот.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер"

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповіджения (за есколтом).

ПОЗИЧКИ удїляє »Дністер« своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Дністра«.

Членами можуть бути тілько члени обезпечені в »Дністрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від удїлів і на добродійні цїли. — Дотепер удїлив »Дністер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер" 31/12 1904

Вкладки:	1,783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички удїлені:	1,616.402 К.
Цїнні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169.456 К.
На рах. біжучім:	81.968 К.

Композиция Ярославенка на фортепян

„ЛЮБОЩІ"

вальці по К 1·50,

І-ший Народний Марш

по К 1·00

продають ся по всїх книгарнях у **Львові** і в **Перемишлї**, в **Станиславові** у Штавдахера, в **Чернівцях** у Пардїнього, в **Самборі** у Гайзіґа в **Тернополи** у Комонєвского і в **Коломиї** у Оренштайна

Нутки і паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокільскім Базарі" у Львові і у всїх торговлях вкраю.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка

у **Львові** (ул. **Театральна ч. 1**) повідомляє, що має на складї отсї новини: **II том „Істориї України-Руси" Грушівского**, II. вид. брош. 7·50 К, опр. в полотно 8·90 К, опр. в півшкірок 10 К, **Лепкого „В горах"** гарно оправні по 2 К, **„За красою"**, альманах в честь Кобиляньскої, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа.

Всї календарі і часописи можна набувати в »Сокільскім Базарі«.

Розклад зелїзничих поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию ⅙—³⁰/₉ вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина,
		6·55	до Яворова
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Бориславa
7·29	з Лавочного, Пешту, Бориславa, Калуша	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
7·50	з Рави рускої, Сокаля	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
8·05	з Станиславова, Жидачева	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·18	з Яворова	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Залїщик
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Залїщик, Гусятина
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·45	з Ярослава, Стрия, Бориславa	**2·50**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїщик, Кіц-	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5·50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (⅕—³⁰/₉)
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·58	до Яворова
3·45	з Стрия, Тухлї (¹⁵/₆—³⁰/₉), Сколього (⅕—³⁰/₉)	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Бориславa, Калуша
4·32	з Яворова	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	7·30	до Рави рускої
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
5·45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	10·05	до Перемишля (⅕—³⁰/₉ вкл.), Хирова, Івонича
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·40	до Іцкан, Чорткова, Залїщик, Делятина, Сучави
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11.00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11·05	до Підволочиск Івання п., Скали, Гусятина, Потутор
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Залїщик, Скали, Івання пустого, Гусятина	11·10	до Стрия, Дрогобича, Бориславa
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Бориславa,	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Залїщик	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Керезмезе (від ⅕—³⁰/₉), Калуша
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
	на дворець „Підзамче"		**з двірця „Підзамче"**
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Залїщик, Потутор, Івання пустого, Скали, Гусятина, Грималова	**2·13**	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Залїщик, Івани п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.